

Accountantsverslag 2017

Inhoudsopgave

1	Management samenvatting	4
2	Financiële gezondheid.....	7
3	Interne beheersingsomgeving.....	9
3.1	Governance	9
3.2	Systemen en informatievoorziening.....	9
3.3	Kennis & kunde.....	10
3.4	Processen & procedures.....	10
4	De jaarrekening en rechtmatigheid	12
4.1	Materialiteit	12
4.2	(On)gecorrigeerde verschillen.....	12
4.3	Rechtmatigheid.....	12
4.4	Bestuursverslag	13
4.5	De jaarrekening	13
5	Fiscale aangelegenheden	16
5.1	BTW	16
6	Overige	16
6.1	Fraude	16
6.2	Private activiteiten.....	16

In de bijlage hebben wij een aantal actuele onderwerpen opgenomen die wij graag onder uw aandacht brengen. Bezoek onze website schoolfinanciën.nl voor het nieuws en wetenswaardigheden rondom financiën in het onderwijs.

Ons accountantsverslag is uitsluitend opgesteld voor gebruik door het bestuur (College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Texel) en de toezichthouders (Gemeenteraad van Texel) van OSG De Hogeberg. Dit verslag mag zonder onze toestemming vooraf niet aan derden worden verstrekt.

Als gevolg hiervan accepteren wij geen aansprakelijkheid of verantwoordelijkheid tegenover enige andere persoon die dit verslag in handen of ter inzage krijgt. Onze onafhankelijkheidsregels stellen onder meer concrete beperkingen aan de mate waarin de accountant de controle van de jaarrekening combineert met overige dienstverlening. Op grond van onze beroepsregels bevestigen wij dat wij binnen deze regels van onafhankelijkheid hebben geacteerd.

Vertrouwelijk

OSG De Hogeberg
T.a.v. het bestuur en de toezichthouders
Postbus 153
1790 AD DEN BURG

Accountants

Jozef Israëlskade 46
NL-1072 SB Amsterdam
Postbus 53045
NL-1007 RA Amsterdam
T +31 (0)20 570 02 00
F +31 (0)20 676 44 78

info@horlings.nl
www.horlings.nl
KvK 37080345

Amsterdam, 14 juni 2018

Kenmerk: *1713501*7425

Betreft: Accountantsverslag 2017

Geachte bestuursleden en de schoolleiding,

In dit verslag presenteren wij de belangrijkste bevindingen uit de controle van uw jaarrekening. Onze controle is uitgevoerd conform onze opdrachtbevestiging getekend 13 maart 2018.

Onze controle is uitgevoerd conform onze opdrachtbevestiging van 16 december 2015. De oplevering voorafgaande aan onze controle was goed. De doorlooptijd van de controle is conform planning uitgevoerd. De bevindingen hebben wij gedurende onze controle op een open en constructieve wijze besproken met de schoolleiding.

Wij bedanken u en uw medewerkers voor de prettige samenwerking waarin wij onze werkzaamheden hebben uitgevoerd.

Met vriendelijke groet,

Horlings Accountants & Belastingadviseurs B.V.

Charles Rabe
Registeraccountant

1 Management samenvatting

Leeswijzer

In dit hoofdstuk hebben wij onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen samengevat. In hoofdstuk twee tot en met zes vindt u de nadere onderbouwingen hiervoor. In de bijlage hebben wij een aantal actuele onderwerpen opgenomen die wij graag onder uw aandacht brengen.

Uw financiële gezondheid is goed

Wij hebben de belangrijkste financiële ratio's vergeleken met vergelijkbare instellingen en de signaleringsgrenzen van OCW. Over 2017 is een groot positief resultaat behaald van € 591.000, waardoor het vermogen is verstevigd. Uit het resultaat is € 425.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve gepersonaliseerd leren. Het resultaat na bestemming bedraagt € 166.000. Dit bedrag is toegevoegd aan de algemene reserve. OSG zal de reserve nodig hebben om de omslag te kunnen maken naar gepersonaliseerd leren. De vermogenspositie die blijkt uit de jaarrekening is vertekend, omdat de instelling vanuit de Nota toekomstvisie nog recht heeft op circa € 904.000 tot 2020 en de reservering voor groot onderhoud die de Gemeente Texel aanhoudt bedraagt € 657.000 ultimo 2017.

Het lijkt voor de hand te liggen dat de instelling gezien risico's samenhangend met het managen van de krimp een hogere vermogenspositie nodig heeft. Door het positieve resultaat lijkt dit vermogen ultimo 2017 goed, maar het is echter niet duidelijk hoe groot dit vermogen zou moeten zijn gezien het risico profiel. Wij adviseren derhalve het bestuur de risico's te kwantificeren en inzichtelijk te maken in hoeverre het vermogen voldoende is gezien het risico profiel. Op basis van stelregels zou een instelling als OSG een vermogen dienen aan te houden van 1,8 mio. De instelling beschikt over een eigen vermogen van € 2,6 mio. Hiervan is € 425.000 bestemd voor gepersonaliseerd leren, die de komende jaren zal worden aangewend. Het vermogen zonder deze bestemmingsreserve lijkt voldoende om risico's te kunnen opvangen.

U bent in control. Wij hebben een aantal adviezen ter verdere verbetering

Wij bevestigen dat de organisatie voldoende in control is. De interne beheersingsomgeving is evenwichtig ingericht. Hiermee bedoelen wij dat er een adequaat governance model is en een voldoende planning en control cyclus.

De belangrijkste bevindingen en aanbevelingen zijn de volgende:

Governance

- De instelling hanteert de code goed bestuur VO. De code is in 2016 aangepast en vanaf dit moment voldoet OSG niet meer aan de code. Reden hiervoor is dat governance van OSG het niet toelaat om te voldoen aan de code. Het is overigens niet verplicht om te voldoen aan de Code, maar wel gebruikelijk in de sector. De intentie is uitgesproken om OSG in 2018 onder te brengen in een aparte stichting, met een rector-bestuurder en een raad van toezicht. Wij hebben kennisgenomen van de concept documenten inzake de nieuw in te richten governance. Hieruit blijkt dat OSG weer zal voldoen aan onder meer de Code, zodra de governance dat toelaat.

Systemen en informatievoorziening

- Er is een aantal verschillen ontstaan tussen de begroting en de realisatie. De oorzaken van deze verschillen zijn goed te verklaren, waarmee de begroting als sturingsmechanisme ons inziens haar waarde heeft behouden;
- Er ligt een voorstel van de rector aan het bestuur om de planning en controlcyclus aan te passen, maar dit is nog niet vastgesteld door het bestuur. Voorstel is om ieder kwartaal een rapportage op te maken voor het bestuur. Hoewel de frequentie en inhoud van de tussentijdse rapportages beperkt is, vinden wij de planning & control cyclus passend gezien de omvang van de instelling;
- OSG heeft enkele inspanningen verricht om te voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Er wordt nog niet voldaan aan de vereisten.

Kennis & kunde

- Wij vinden dat de financiële functie binnen de organisatie en bij OOG voldoende kwalitatief en kwantitatief is bezet;
- Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van deze medewerkers zijn duidelijk.

Processen & procedures

- De bestaande procedures voldoen, echter deze kunnen beter eenduidig en centraal worden vastgelegd in een handboek.
- Wij stellen vast dat het inkoopproces adequaat is ingericht en dat de interne beheersingsmaatregelen adequaat werken, met uitzondering van de bewaking van het volgen van de (Europese aanbestedingsregelgeving). De verdergaande digitalisering maakt het verwerkingsproces transparanter doordat alle stappen in dit proces worden vastgelegd. Wij stellen vast dat er nog geen contractenregister is. In AFAS bestaat de mogelijkheid contracten vast te leggen. Dit is echter geen contractenregister dat kan worden gebruikt om overzicht te hebben op lopende contracten, vervaldata en contractwaarden. Hoewel de organisatie beperkt is, adviseren wij een dergelijk register op te zetten mede met het oog op het bewaken van vervaldata van de contracten en het voldoen aan (Europese) aanbestedingsregelgeving;
- Het valt ons op dat de personeelsadministratie werkt volgens vaste procedures en dat er voldoende interne beheersingsmaatregelen zijn. De procedures betreffende de aanwezigheid van de juiste VOG verdient de nodige verbetering. Ook kunnen de dossiers worden gedigitaliseerd;
- Indien OSG zal worden verzelfstandigd, zal ook het betalingsproces door OSG worden uitgevoerd. Wij vragen aandacht voor de adequate inrichting van dit proces ter voorkoming van frauduleuze handelingen.

Wij hebben bevindingen ten aanzien van rechtmatigheid

Voorgaand jaar gaven wij reeds aan dat er te weinig interne controle is op het voldoen aan Europese (en Nationale) aanbestedingsregelgeving. Ook gaven wij voorgaand jaar al aan dat het contract met Van Dijk mogelijk onrechtmatig tot stand is gekomen en in 2017 tot een onrechtmatigheid zou kunnen leiden, indien er geen geldige reden zou kunnen worden overlegd waarom dit contract niet middels een Europese aanbestedingsprocedure tot stand is gekomen.

In 2016 is er een nieuw contract afgesloten met de leverancier voor de huur van schoolboeken bij Van Dijk. De bestaande schoolboeken zijn hierbij verkocht aan de leverancier. Deze transacties per saldo ter hoogte van € 371.000 incl. BTW hebben de grenzen van de Europese aanbesteding gedurende 2017 overschreden (ad € 253.000 incl. BTW), maar zijn niet tot stand gekomen middels een Europese aanbestedingsprocedure. Om deze reden zijn deze transacties ter hoogte van het genoemde bedrag onrechtmatig en hebben wij onze controleverklaring bij de jaarrekening 2017 op dit punt moeten aanpassen.

Wij hebben verder een controle gedaan naar de aanwezigheid van de Verklaringen Omtrent Gedrag (VOG's). Niet alle geldige VOGs waren direct beschikbaar. Er ontbraken er twee. De reden van het ontbreken is begrijpelijk: het gaat hier om twee medewerkers die al eerder werkzaam waren voor OSG. Echter, regelgeving schrijft voor dat bij indiensttreding er een VOG die maximaal 6 maanden oud is voorafgaande aan de indiensttreding dient te worden overlegd. De twee ontbrekende VOGs zijn alsnog opgevraagd als gevolg van onze controle. De VOG's zijn toegekend en ontvangen, waardoor wij hiervan geen separate melding hoeven te maken aan de Inspectie.

In het kader van de Wet Normering Topinkomens (WNT) is er in 2017 een bezoldigingsklasse bepaald. Op basis hiervan gelden bepaalde beloningsgrenzen voor het college van bestuur en de raad van toezicht. In 2017 is de bezoldigingsklasse niet gewijzigd. De grenzen zijn iets hoger dan in 2017. Wij concluderen dat de bezoldigingsklasse correct is bepaald en dat de schoolleiding en het bestuur niet meer verdienen dan de geldende grenzen.

Wij dienen jaarlijks te toetsen of de instelling conform de Regeling beleggen, lenen en derivaten 2016 heeft gehandeld bij het aantrekken van nieuwe financiële producten en dat er geen toezichtbeperkende bepalingen zijn opgenomen in de contracten. Wij stellen vast dat niet expliciet wordt voldaan aan het treasury statuut om een liquiditeitsplanning op een termijn van minstens 5 jaar op te maken. Dit is echter verplicht op basis van de regeling beleggen en belenen. Wij begrijpen dat dit gezien de ruime liquiditeitspositie van de instelling niet de hoogste prioriteit heeft en impliciet is opgenomen in de meerjaren begroting. Wij hebben het bestuur geadviseerd om in de meerjaren begroting een apart hoofdstuk liquiditeitsplanning op te nemen om expliciet invulling te geven aan de regeling.

De jaarrekening geeft een getrouw beeld en het bestuursverslag voldoet

De jaarrekening geeft een getrouw beeld. Gedurende de controle hebben wij de volgende ongecorrigeerde verschillen, waardoor het resultaat € 42.000 te hoog is:

- Te lage externe personele lasten ad € 8.000;
- voorziening voor knelpunten is te hoog ad € 11.000;
- Voorziening persoonlijk budget is te hoog ad € 10.000.

Het bestuursverslag voldoet aan de daaraan te stellen eisen en bevat geen onjuistheden, die wij hebben kunnen vinden voortkomend uit onze controle.

Er zijn fiscale aandachtspunten

OSG voldoet net als voorgaande jaren niet aan BTW regelgeving. Wij noemen onder andere:

- Geen BTW in rekening brengen op detacheringen, waarover wel BTW in rekening moet worden gebracht;
- Verkoop van activa, waarover BTW in rekening dient te worden gebracht.

Wij hebben nog een aantal overige aandachtspunten en adviezen

De inspectie heeft belangstelling over private activiteiten. Aanbevolen wordt private activiteiten expliciet onderwerp te maken van een jaarlijkse bestuursvergadering, waarin de rector rapporteert aan het bestuur. Ook kan hierover worden gerapporteerd in het jaarverslag.

2 Financiële gezondheid

In de onderstaande tabel hebben wij een korte analyse opgenomen van de financiële gezondheid van de instelling. De ratio's die wij hebben opgenomen zijn de ratio's die de Inspectie hanteert in 2017 en een aantal ratio's waarvan wij menen dat deze relevant zijn. Verder hebben wij een vergelijking gemaakt met een gemiddelde VO instelling, op basis van de landelijke gegevens van DUO. Voor een toelichting hierover verwijzen wij naar de bijlage. Ook verwijzen wij naar het bestuursverslag waar een vergelijking wordt gemaakt tussen het boekjaar, voorgaand jaar en de begroting.

Ratio	Begroting 2020	Begroting 2019	Begroting 2018	Begroting 2017	Realisatie 2017	Realisatie 2016	Indicatie waarde	VO 2016
<i>Kapitalisatiefactor</i>	61%	57%	52%	33%	40%	30%		36%
<i>Transactiefunctie</i>	11%	11%	9%	10%	10%	9%		14%
<i>Financieringsfunctie</i>	0%	0%	0%	18%	18%	18%		16%
Financiële buffer	50%	46%	42%	5%	13%	3%		5%
Solvabiliteit 2	81%	81%	82%	77%	80%	77%	< 30%	63%
Liquiditeit	4,21	4,19	4,49	3,40	4,16	3,20	< 0,75	1,63
Huisvestingsratio	5,1%	5,8%	5,5%	5,7%	5,5%	5,3%	> 10%	6,1%
Weerstandsvermogen (ex MVA)	28%	26%	25%	17%	24%	14%		-2%
Rentabiliteit	0,03%	0,01%	0,01%	0,00%	7,35%	1,07%	driejarig < 0 tweejarig < -0,05 éénjarig < -0,10	0,32%
<i>Personele lasten/rijksbijdrage</i>	84%	83%	87%	87%	83%	86%		84%
<i>Personele lasten/totale baten</i>	78%	78%	81%	81%	78%	82%		79%
<i>Huisvesting/rijksbijdrage</i>	5,5%	6,2%	5,8%	6,1%	5,5%	5,5%		6,5%
<i>Huisvesting/totale baten</i>	5,1%	5,8%	5,5%	5,7%	5,1%	5,2%		6,0%
<i>Overige kosten/rijksbijdrage</i>	15%	15%	12%	12%	8%	10%		12%
<i>Overige kosten/totale baten</i>	14%	14%	11%	11%	8%	9%		11%
<i>Afschrijvingen/rijksbijdrage</i>	2,8%	2,6%	2,4%	2,7%	2,2%	2,0%		3,7%
<i>Afschrijvingen/totale baten</i>	2,6%	2,4%	2,2%	2,5%	2,0%	2,0%		3,5%

Net als voorgaande jaren voldoet de instelling ruimschoots aan de eisen die gesteld kunnen worden aan een financieel gezonde onderwijsinstelling. Over 2017 is een positief resultaat behaald van € 591.000. Dit is terug te zien in een stijging van de vermogensratio's, zoals de financiële buffer, solvabiliteit 2, de liquiditeit en het weerstandsvermogen. De diverse vermogensratio's zijn hoger dan de indicatiewaarden van de Inspectie. Ook heeft OSG een hoger vermogen dan een gemiddelde VO instelling. De vermogenspositie die blijkt uit de jaarrekening is vertekend, omdat de instelling vanuit de Nota toekomstvisie nog recht heeft op circa € 904.000 tot 2020 en de reservering voor groot onderhoud die de Gemeente Texel aanhoudt bedraagt € 657.000 ultimo 2017.

Uit het resultaat is € 425.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve gepersonaliseerd leren. Het resultaat na bestemming bedraagt € 166.000. Dit bedrag is toegevoegd aan de algemene reserve. OSG zal de reserve nodig hebben om de omslag te kunnen maken naar gepersonaliseerd leren. De besteding hiervan blijkt nog niet uit de meerjarenbegroting.

Er is een meerjarenprognose vastgesteld tot en met 2022. In het schooljaar 2017/2018 zijn er per saldo 57 leerlingen minder. Een krimp van 7%. Voor 2018 wordt er gerekend met een krimp van 86 leerlingen (12%). De verwachting is dat het aantal leerlingen zal dalen naar 594 in 2022. Uit de meerjaren prognose blijkt dat de instelling een licht positief resultaat verwacht de komende jaren, waarbij de afnemende baten als gevolg van het afnemen van het aantal leerlingen zullen worden gecompenseerd door het terugbrengen van de formatie, hierbij gesteund door de Gemeente.

Het lijkt voor de hand te liggen dat de instelling gezien risico's samenhangend met het managen van de krimp een hogere vermogenspositie nodig heeft. Door het positieve resultaat lijkt dit vermogen ultimo 2017 goed, maar het is echter niet duidelijk hoe groot dit vermogen zou moeten zijn gezien het risico profiel. Wij adviseren derhalve het bestuur de risico's te kwantificeren en inzichtelijk te maken in hoeverre het vermogen voldoende is gezien het risico profiel.

Doorgaans wordt gesteld dat het minimale eigen vermogen als volgt wordt berekend:

- Minimaal 5% van de totale baten. Dit zou betekenen circa € 400.000;
- 55% van de aanschafwaarde van de overige materiële vaste activa. Dit zou betekenen € 1,4 mio.

In totaal zou er dus een vermogen dienen te zijn van € 1,8 mio. De instelling beschikt over een eigen vermogen van € 2,6 mio. Hiervan is € 425.000 bestemd voor gepersonaliseerd leren, die de komende jaren zal worden aangewend. Het vermogen zonder deze bestemmingsreserve lijkt voldoende om risico's te kunnen opvangen.

De personele ratio ten opzichte van de totale baten gaf in 2016 een vertekend beeld vanwege eenmalige bate in 2016 als gevolg van de verkoop van de boeken (die nu worden gehuurd van de leverancier). Beter is een vergelijk met de rijksbijdrage. Hieruit blijkt dat de instelling lagere personele lasten heeft als een gemiddelde instelling. In 2018 nemen de relatieve personeelskosten toe. Dit hangt samen met de krimp, die in 2018 naar verwachting fors zal zijn. De formatie wordt hierop aangepast, waardoor vanaf 2019 de personele ratio's van OSG weer op een vergelijkbaar niveau zullen zijn.

De huisvestingslasten zijn net als voorgaande jaren op een voldoende laag niveau van 5% en lager dan een gemiddelde instelling. Vergelijking is echter lastig, omdat Gemeente Texel de verantwoordelijkheid heeft voor het groot onderhoud van het gebouw van de school.

De overige lasten zijn in 2017 nog relatief lager dan een gemiddelde VO instelling. De komende jaren stijgen deze kosten als gevolg van uitgaven inzake de nota toekomst visie. Na 2022 zullen de kosten weer op een vergelijkbaar niveau zijn.

3 Interne beheersingsomgeving

3.1 Governance

Net als voorgaande jaren vormt het College van Burgemeester en Wethouders het bestuur en is de toezichthouder de Gemeenteraad. De instelling hanteert de code goed bestuur VO. De code is in 2016 aangepast en vanaf dit moment voldoet OSG niet meer aan de code. Reden hiervoor is dat governance van OSG het niet toelaat om te voldoen aan de code. Zo schrijft de code bijvoorbeeld voor dat de nevenfuncties van de toezichthouders vermeld dienen te worden in het jaarverslag. Het is ondoenlijk om alle nevenfuncties van de Gemeenteraadsleden op te nemen. Het is overigens niet verplicht om te voldoen aan de Code, maar wel gebruikelijk in de sector.

De intentie is uitgesproken om OSG in 2018 onder te brengen in een aparte stichting, met een rector-bestuurder en een raad van toezicht. Wij hebben kennisgenomen van de concept documenten inzake de nieuw in te richten governance. Hieruit blijkt dat OSG weer zal voldoen aan onder meer de Code, zodra de governance dat toelaat.

3.2 Systemen en informatievoorziening

Planning & Control

Het bestuur heeft de planning en controlcyclus van de OSG vastgesteld. De toezichthouder heeft de begroting over 2017 (en 2018) vastgesteld en hiermee impliciet de meerjarenbegroting 2018-2021. Er is een halfjaar rapportage en een indicatieve jaarrapportage opgemaakt in 2017.

Er ligt een voorstel van de rector aan het bestuur om de planning en controlcyclus aan te passen, maar dit is nog niet vastgesteld door het bestuur. Voorstel is om ieder kwartaal een rapportage op te maken voor het bestuur. Hoewel de frequentie en inhoud van de tussentijdse rapportages beperkt is, vinden wij de planning & control cyclus passend gezien de omvang van de instelling.

Verschillen tussen begroting en realisatie

Er is op onderdelen een aantal verschillen ontstaan tussen de begroting en de realisatie. Er was een positief resultaat begroot van € 86.000, terwijl het positieve resultaat € 591.000 bedraagt. Reden hiervan is met name:

- Hogere uitkering van het samenwerkingsverband;
- Compensatie van het Rijk voor gestegen werkgeverslasten.

De oorzaken van deze verschillen wordt in de tussentijdse managementrapportage (voorlopige jaarcijfers) uitgelegd. In de halfjaar rapportage was nog niet bekend dat het Rijk en het samenwerkingsverband meer zou bijdragen. Bij een hogere frequentie van rapportages was dit eerder gerapporteerd, maar had niet geleid tot andere uitkomsten.

De systemen

In 2017 is OSG overgestapt van de administratie van stichting Scholen aan Zee naar het administratiekantoor Concent. Scholen aan Zee maakte gebruik voor de financiële administratie van Exact en voor de personele administratie van RAET.

Concent maakt gebruik van AFAS voor de financiële en personele administratie. Voor de digitale facturen verwerking wordt gebruik gemaakt van Palette/Arena. De instelling is dus gebruik gaan maken van deze systemen.

AFAS Profit Online is een veel gebruikte cloud toepassing in het onderwijs. Er wordt jaarlijks een onderzoek door een extern deskundige uitgevoerd op dit systeem. Echter, het is opmerkelijk dat niet wordt getoetst door een externe deskundige in hoeverre bijvoorbeeld updates aan het AFAS systeem correct worden uitgevoerd.

OSG kan zelf niet bepalen of updates wel of niet correct worden geïnstalleerd en moet hiervoor steunen op de interne beheersing van AFAS. Concent kan dit zelf ook niet. Omdat u afhankelijk bent van deze interne beheersing, adviseren wij u (via Concent) AFAS te vragen het onderzoek dat zij jaarlijks laten uitvoeren, hiermee in de toekomst uit te laten breiden.

Palet wordt overigens niet onderzocht door een externe accountant op betrouwbaarheid. Ook hier heeft het dus de voorkeur om Concent te verzoeken een adequaat onderzoek te laten uitvoeren.

Wet Bescherming persoonsgegevens

Het accountantsprotocol verlangt niet van ons dat wij een onderzoek verrichten naar de automatisering. Er is nieuwe regelgeving betreffende omvang met onder meer datalekken. Dit is nader uitgewerkt de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Organisaties hebben tot 25 mei 2018 om te voldoen aan deze regelgeving. Niet voldoen kan leiden tot hoge boetes. Wij verwijzen hiervoor naar de bijlage.

OSG heeft enkele inspanningen verricht om te voldoen aan de AVG, maar voldoet hier nog niet aan. Dit heeft de aandacht.

3.3 Kennis & kunde

Wij vinden dat de financiële functie binnen de organisatie voldoende kwalitatief en kwantitatief is bezet; Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van deze medewerkers zijn duidelijk. Door de samenwerking tussen de externe controller, externe HR medewerkster en de interne financiële medewerker is de planning & control functie voldoende ingericht.

3.4 Processen & procedures

Op het bestuursbureau hebben diverse functionarissen een rol in het interne risicobeheersing- en controle systeem. Op de verschillende afdelingen zijn beschrijvingen en werk instructies beschikbaar. Deze zijn niet opgenomen in één handboek. De medewerkers werken volgens vaste afspraken. Iedereen heeft zijn eigen taak en verantwoordelijkheid. Het valt ons op dat stukken uit zowel de financiële als de personele administratie tijdig en volledig beschikbaar kunnen worden gemaakt.

Het verdient de aanbeveling de administratieve organisatie binnen de instelling in één handboek op een eenduidige wijze te beschrijven, met name ter waarborging van functiescheiding (tegengestelde belangen) tussen medewerkers.

Op de volgende pagina's hebben wij per proces aangegeven waar de aandachtspunten liggen.

Goed en hieronder opgenomen ter nadere toelichting	Behoeft wat ons betreft extra aandacht in het komende jaar	Verscherpte aandacht en prioriteit op korte termijn
		

Proces	2016	2017	Toelichting
Inkopen	☐	☒	Onder het inkoopproces wordt verstaan: de inkoop van diensten en goederen. Wij hebben de onderdelen facturatie, autorisatie en registratie in de financiële administratie beoordeeld. Vanaf 2017 wordt gebruikt gemaakt van AFAS en de digitale factuurverwerking via Palette/Arena. Wij stellen vast dat het inkoopproces adequaat is ingericht en dat de interne beheersingsmaatregelen adequaat werken. De verdergaande digitalisering maakt het verwerkingsproces transparanter doordat alle stappen in dit proces worden vastgelegd. Wij stellen vast dat er nog geen contractenregister is. In AFAS bestaat de mogelijkheid contracten vast te leggen. Dit is echter geen contractenregister dat kan worden gebruikt om overzicht te hebben op lopende contracten, vervaldatum en contractwaarden. Hoewel de organisatie beperkt is, adviseren wij een dergelijk register op te zetten mede met het oog op het bewaken van vervaldatum van de contracten en het voldoen aan (Europese) aan bestedingsregelgeving. Wij verwijzen ook naar hoofdstuk 4.3.
Betalings-verkeer	☐	☒	Onder het geldverkeer verstaan wij het beheer en de verwerking van kas en bankmutaties in de financiële administratie. Net als voorgaande jaren worden de betalingen uitgevoerd door de gemeente Texel. De school maakt een betalingsbatch aan en deze wordt door de gemeente betaald. Wij kunnen niet vaststellen in hoeverre inkoopfacturen aan het juiste rekeningnummer worden betaald. Wij hebben geen signalen ontvangen dat dit niet het geval is. Verder is er een kleine contante kas met een saldo ultimo 2017 van € 500. We adviseren u te onderzoeken in hoeverre het gebruik van kasgeld verder kan beperkt. Indien OSG zal worden verzelfstandigd, zal ook het betalingsproces door OSG worden uitgevoerd. Wij vragen aandacht voor de adequate inrichting van dit proces ter voorkoming van frauduleuze handelingen.
Personeels-proces	☐	☒	Onder het personeelsproces verstaan wij de beheersing van de mutaties van personeel in de personeelsadministratie en de aansturing van de loonadministratie in AFAS. In 2016 werd er nog gewerkt met RAET. Wij hebben een deelwaarneming uitgevoerd ten aanzien van de overige en in en uit dienst mutaties gedurende 2017. Onze controle is er op gericht vast te stellen dat aan deze mutaties de benodigde stukken ten grondslag liggen, zoals geautoriseerde aktes, verklaringen omtrent het gedrag, identiteitsbewijzen, ontslagbrieven, etc. Het valt ons op dat de personeelsadministratie werkt volgens vaste procedures en dat er voldoende interne beheersingsmaatregelen zijn. De procedures betreffende de aanwezigheid van de juiste VOG verdient de nodige verbetering. Wij verwijzen ook naar hoofdstuk 4.3. Verder valt op dat net als voorgaande jaren dat de personeelsdossiers met name handmatig zijn (papier). Wij hebben geadviseerd de dossiers te digitaliseren.

4 De jaarrekening en rechtmatigheid

4.1 Materialiteit

Als materialiteit hebben wij voor 2017 een bedrag van € 160.000 gehanteerd. De buffer voor de controle hebben wij daarom op € 80.000 gesteld. Fouten boven dit bedrag dienen gecorrigeerd te worden in de jaarrekening. Over fouten kleiner dan € 8.000 hoeven wij niet te rapporteren. Voor achtergronden verwijzen wij naar de bijlage.

4.2 (On)gecorrigeerde verschillen

Gedurende de controle hebben wij de volgende afwijkingen waargenomen die in zijn totaliteit kleiner zijn dan de materialiteit. Daarom zijn deze verschillen niet gecorrigeerd.

Gedurende de controle hebben wij de volgende ongecorrigeerde verschillen, waardoor het resultaat € 42.000 te hoog is:

- Te lage externe personele lasten ad € 8.000;
- voorziening voor knelpunten is te hoog ad € 11.000;
- Voorziening persoonlijk budget is te hoog ad € 10.000.

4.3 Rechtmatigheid

Jaarlijks controleren wij de financiële rechtmatigheid van de gemaakte kosten. Als onderdeel hiervan beoordelen wij de kosten per leverancier op basis van de grenzen van de Europese Aanbestedingswet. Indien kosten als onrechtmatig worden aangemerkt, dienen wij dit te melden aan de Inspectie. Dit kan in het uiterste geval leiden tot een inhouding op de Rijksbijdrage ter hoogte van de onrechtmatige kosten. De aanbestedingswetgeving is in 2016 gewijzigd. Voor meer informatie verwijzen wij naar de bijlage.

We hebben een inhoudelijke beoordeling gedaan in hoeverre de uitgaven rechtmatig zijn:

- Boeken. In 2014 is een contract afgesloten met Van Dijk voor de aanschaf van boeken. Dit contract was Europees aanbesteed. In 2016 is een nieuw contract afgesloten met Van Dijk, waarbij de boeken worden gehuurd. Dit is niet aanbesteed. De totale kosten bedroegen € 292.000. Formeel dus een ander contract wat ons betreft, maar wij begrepen tijdens onze controle van de jaarrekening 2016 dat de leverancier een andere mening toegedaan was. De boeken zijn aan Van Dijk verkocht ad € 133.000, waardoor per saldo de uitgaven aan van Dijk onder de Europese aanbestedingsgrens zijn gebleven (per saldo dus € 159.000 besteed). Van Dijk heeft naar wij zijn geïnformeerd, aangegeven dat er geen Europese aanbesteding nodig was bij het afsluiten van het contract in 2016. In ons accountantsverslag van 2016 gaven wij reeds aan dat wij deze stelling betwijfelden dit en hebben het schoolbestuur geadviseerd te onderzoeken of deze stelling van Van Dijk correct is. In 2017 is voor € 212.000 aan kosten gemaakt bij Van Dijk. OSG komt in 2017 dus boven de Europese aanbestedingsgrens uit en wij hebben geen geldende reden ontvangen waarom dit contract niet Europees is aanbesteed. Om deze reden hebben wij onze verklaring moeten aanpassen op dit punt.
- Schoonmaakdiensten. Per 1 juli 2016 was het contract met Gom beëindigd en werden schoonmaakdiensten afgenomen van Noorderkwartier N.V. Wij hebben voorgaand jaar met het bestuur besproken dat in 2016 er geen onrechtmatigheid is ten aanzien van deze uitgaven, maar dat dit in 2017 bij ongewijzigd contract wel het geval kan zijn. Over de contractperiode is € 145.000 besteed en vanaf 1 januari 2018 is een contract tot stand gekomen via een Europese aanbesteding met een ander bedrijf. Hierdoor zijn de uitgaven in 2017 rechtmatig en zullen de kosten ook in 2018 rechtmatig zijn.

De interne controle op het voldoen aan Europese (en Nationale) aanbestedingsregelgeving dient te verbeteren:

- Zoals vermeld in hoofdstuk 3 van dit verslag dient een inkoopbeleid nog te worden opgesteld. Wij hebben dit in eerdere jaren geadviseerd, maar dit heeft nog niet geleid tot het opstellen van een inkoopbeleid.
- Ook is er geen centraal contractenregister, waarin de vervaldata van de lopende verplichtingen zijn opgenomen.

Wij hebben verder een controle gedaan naar de aanwezigheid van de Verklaringen Omtrent Gedrag (VOG's). Niet alle geldige VOGs waren direct beschikbaar. Er ontbraken er twee. De reden van het ontbreken is begrijpelijk: het gaat hier om twee medewerkers die al eerder werkzaam waren voor OSG. Echter, regelgeving schrijft voor dat bij indiensttreding er een VOG die maximaal 6 maanden oud is voorafgaande aan de indiensttreding dient te worden overlegd. De twee ontbrekende VOGs zijn alsnog opgevraagd als gevolg van onze controle. De VOG's zijn toegekend en ontvangen, waardoor wij hiervan geen separate melding hoeven te maken aan de Inspectie.

Wij wijzen er overigens nog op dat indien wordt besloten tot digitalisering van de personeelsdossiers, de Inspectie stelt zich op het standpunt stelt dat een kopie geen geldige VOG is. De werknemer moet altijd een originele, geldige VOG aan de werkgever tonen. De werkgever moet de VOG op echtheid controleren. Er bestaat voor de werkgever echter geen verplichting om de originele VOG te bewaren. De werkgever kan volstaan met een afschrift (digitaal) te bewaren. Indien de dossiers worden gedigitaliseerd, hebben wij de rector geadviseerd om de kopieën te dateren, te voorzien van een handtekening en van de tekst "origineel gezien".

De hoogste leidinggevenden in de (semi)publieke sector mogen niet meer verdienen dan een minister. Dit wordt normering van topinkomens genoemd. De regeling is in 2017 ongewijzigd ten opzichte van 2016. Jaarlijks worden de maxima aangepast bij ministeriële regeling. Voor meer informatie verwijzen wij naar de bijlage.

De hoogste leidinggevenden in de (semi)publieke sector mogen niet meer verdienen dan een minister. Dit wordt normering van topinkomens genoemd. De regeling is in 2017 ongewijzigd ten opzichte van 2016. Jaarlijks worden de maxima aangepast bij ministeriële regeling. Voor meer informatie verwijzen wij naar de bijlage.

Wij concluderen dat:

- De WNT klasse indeling correct is bepaald;
- De bezoldiging van het bestuur en toezichthouders de bezoldigingsmaxima niet overschrijdt.

Wij dienen jaarlijks te toetsen of de instelling conform de Regeling beleggen, lenen en derivaten 2016 heeft gehandeld bij het aantrekken van nieuwe financiële producten en dat er geen toezichtbeperkende bepalingen zijn opgenomen in de contracten. Wij stellen vast dat niet expliciet wordt voldaan aan het treasury statuut om een liquiditeitsplanning op een termijn van minstens 5 jaar op te maken. Dit is echter verplicht op basis van de regeling beleggen en belenen. Wij begrijpen dat dit gezien de ruime liquiditeitspositie van de instelling niet de hoogste prioriteit heeft en impliciet is opgenomen in de meerjaren begroting. Wij hebben het bestuur geadviseerd om in de meerjaren begroting een apart hoofdstuk liquiditeitsplanning op te nemen om expliciet invulling te geven aan de regeling.

4.4 Bestuursverslag

Wij hebben vastgesteld dat het bestuursverslag voldoet aan de te stellen eisen, dat het bestuursverslag verenigbaar is met de jaarrekening en dat het bestuursverslag geen onjuistheden bevat, zover wij die op basis van onze controle kunnen vaststellen.

4.5 De jaarrekening

In de volgende tabel beschrijven wij de belangrijkste posten van de jaarrekening en onze bevinden hierbij:

Goed en hieronder opgenomen ter nadere toelichting	Behoeft wat ons betreft extra aandacht in het komende jaar	Verscherpte aandacht en prioriteit op korte termijn
		

Post	2017	2016		Bedrag 2017	Bedrag 2016
Materiële vaste activa	☐	☐	Goed en hieronder opgenomen ter nadere toelichting	€ 720.000	€ 879.000
Toelichting	Wij hebben vastgesteld dat investeringen zijn gedaan binnen de autorisatie. De afschrijvingen worden consistent toegepast en juist en volledig verantwoord in de staat van baten en lasten. We achten de gehanteerde afschrijvingstermijnen van de verschillende activa reëel. De daling ten opzichte van het gecorrigeerde saldo ultimo 2016 wordt verklaard door de lagere investeringen in 2017 ten opzichte van de afschrijvingen.				
Vorderingen	☐	☐	Goed en hieronder opgenomen ter nadere toelichting	€ 108.000	€ 175.000
Toelichting	De vorderingen dalen met € 67.000 ten opzichte van 2016. Dit wordt als volgt verklaard: - Afname doordat er ultimo 2016 nog een vordering stond op Van Dijk ad € 133.000 samenhangend met de verkoop van de boeken in 2016; - Toename van vorderingen ad € 66.000. De belangrijkste reden hiervan is een verlate afrekening van de WGA uitkeringen door Delta Lloyd ad € 17.000, een vooruitbetaling ad € 17.000 aan SLB microsoft voor schoolcontract 2018 en een toename van de debiteuren door een wijziging in de facturering van de ouderbijdragen/werkweken ad € 32.000 We stellen vast dat de vorderingen juist en volledig zijn verantwoord en courant zijn.				
Liquide middelen	☐	☐	Goed en hieronder opgenomen ter nadere toelichting	€ 3.077.000	€ 2.264.000
Toelichting	De liquide middelen zijn gestegen met € 814.000. De toename houdt verband met het positieve resultaat over 2016 en de lage investeringen waardoor de boekwaarde van de materiële vaste activa gedaald is met € 159.000.				

Post	2017	2016		Bedrag 2017	Bedrag 2016
Eigen vermogen	☒	☒	Behoeft wat ons betreft extra aandacht in het komende jaar	€ 2.623.000	€ 2.033.000
Toelichting	Per 31 december 2017 beschikt de instelling over € 2,6mio (2016: € 2 mio) aan eigen vermogen. Net als voorgaande jaren is een deel van het eigen vermogen bestemd ad € 585.000. Het jaarverslag meldt dat deze bestemmingsreserve is gevormd voor verschillende doelen. In 2017 is er een bestemmingsreserve gevormd voor gepersonaliseerd leren ad € 425.000. Wij onderschrijven de noodzaak van deze reservering. Het zou volgens ons een goede aanvulling zijn om de risico analyse te kwantificeren en op basis hiervan het vermogen verder te bestemmen.				
Voorzieningen	☒	☐	Behoeft wat ons betreft extra aandacht in het komende jaar	€ 523.000	€ 516.000
Toelichting	Bij het opstellen van de jaarrekening heeft het bestuur bepaalde schattingen gemaakt. Wij hebben deze schattingen beoordeeld en concluderen dat deze in voldoende mate onderbouwd zijn. Voorziening groot onderhoud (2017 € -, 2016 € -) Conform voorgaande jaren is het verschil tussen de bijdrage van het Rijk voor de materiële instandhouding en de werkelijke kosten van het onderhoud aan een Gemeentelijke rekening van Texel overgemaakt. De Gemeente houdt een schuld aan voor dit bedrag. Ultimo 2017 bedraagt deze schuld aan de school € 657.000. De rector heeft ons geïnformeerd dat nog wordt gezien hoe de instelling na de verzelfstandiging de kosten van groot onderhoud zal verwerken in de jaarrekening. Hiervoor bestaan drie methodes: direct via het resultaat, via activering van de uitgaven (zogenoemde componentenmethode) en middels een voorziening. Indien er een voorziening wordt gevormd, kan dit alleen maar worden gedaan op basis van een adequaat meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Wij zijn geïnformeerd dat er nog zal worden gezien in hoeverre de schuld die de Gemeente aanhoudt voldoende is om het toekomstig onderhoud te kunnen betalen. Om deze reden is er in de onderhavige jaarrekening geen voorziening gevormd voor onderhoud. Voorziening vorderingen Op basis van de ouderdom en de inschatting van de oninbaarheid acht het bestuur het niet nodig om een voorziening op te nemen voor dubieuze vorderingen. Wij onderschrijven dit.				

Post	2017	2016		Bedrag 2017	Bedrag 2016
Personele voorzieningen (2017 € 523.000, 2016 € 516.000) Ultimo 2017 zijn er personele voorzieningen opgenomen ter hoogte van € 523.000 (2016: € 516.000). Er zijn diverse personele voorzieningen. Een aantal voorzieningen komt voort uit de CAO, een aantal voorzieningen vanuit concrete personele risico's. <u>Gevormd op basis van de CAO</u> <i>Voorziening voor jubilea</i> Ultimo 2017 is er een voorziening gevormd ad € 74.000 (2016: € 70.000). De uitgangspunten voor de voorziening zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van 2016. De voorziening is conform voorgaande jaren bepaald aan de hand van een standaard model dat veel wordt gebruikt in het onderwijs (VOS ABB model). De uitgangspunten in dit model zijn ongewijzigd. Door het dalend aantal fte, is de voorziening gedaald naar € 67.000. Er is een gering verschil ontstaan met de verantwoorde voorziening ad € 7.000. <i>Persoonlijk budget 2017 € 69.000 (2016: € 60.000)</i> In de CAO PO is vastgelegd dat het personeel jaarlijks recht heeft op 40 uren duurzame inzetbaarheid bij een volledige baan. Personeelsleden kunnen deze uren gedurende 3 jaren sparen. Over de inzetbaarheid moeten werknemer en werkgever afspraken met elkaar maken. Vanaf 57 jaar kunnen de uren voor duurzame inzetbaarheid door de werknemer ook worden aangewend voor verlof. Er mag gedurende 4 jaar worden gespaard ingaande 2014/2015. Daarnaast mogen oudere medewerkers vanaf 57 jaar gebruik maken van een regeling, waarbij er maximaal 120 uur gespaard mag worden, waarbij er een eigen bijdrage geldt. Ondanks daling van fte's ligt het voor de hand dat de voorziening stijgt. Het gaat hier om een cumulatief recht dat medewerkers hebben om te sparen. De toename van de voorziening is niet conform voorgaande jaren. Dat komt doordat er 5 medewerkers uit dienst zijn gegaan, die wel spaarden. Dit saldo is vrijgevallen ad EUR 11.000. Dotatie ligt in lijn met voorgaand jaar. Omdat het uurtarief waartegen het spaartegoed wordt gewaardeerd te hoog is, wordt de voorziening ad € 10.000 te hoog verantwoord. <u>Gevormd als gevolg van concrete personele risico's</u> <i>Wachtgeld € 55.000 (2016: € 44.000)</i> Bij werkloosheid komt wellicht een deel van de kosten (25%) voor rekening van de instelling, zoals dat gebruikelijk is in de vo-sector. Wij stellen vast dat er beperkte inhoudingen (circa € 20.000) zijn gedaan gedurende 2017. Gedurende 2017 zijn er 6 medewerkers uit dienst gegaan, die een uitkering genieten die doorloopt in de toekomst. De maximale inhouding voor deze zes voormalig medewerkers is € 55.000, ervan uitgaande dat beide mensen geen nieuwe baan vinden. Het bestuur acht het risico 100% dat deze medewerkers geen baan meer vinden en hebben een voorziening gevormd voor het maximale bedrag. Wij achten deze inschatting aannemelijk. <i>Voorziening langdurig zieke medewerkers € 229.000 (2016: € 278.000)</i> Voor langdurige zieke medewerkers waarvan de verwachting is dat deze medewerkers niet meer terugkeren in het arbeidsproces, dient er een voorziening gevormd te worden mits die risico niet verzekerd is. OSG is eigen risicodragers voor het langlopend ziekte verzuim. De HR medewerkster heeft voor ons een inschatting gemaakt van het herstel van de langdurig zieke medewerkers en stelt dat er 6 medewerker ziek uit dienst zullen gaan. Voor deze medewerkers is een voorziening gevormd. Voor de inschatting ten aanzien van het herstel van de medewerkers steunen wij volledig op de opgave van de HR medewerkster. <i>Knelpunten (2017: € 39.000, 2016: 110.000)</i> Ultimo 2016 was er een voorziening gevormd onder de noemer "knelpunten". Het betrof een conflict met een medewerker waarvoor ongeveer één jaarsalaris is opgenomen als voorziening ter afvloeiing. Bij de afronding van de jaarrekening 2016 was er een voorstel gedaan aan deze medewerker, die nog niet was geaccepteerd. Wij zijn geïnformeerd dat deze medewerker een baan heeft geaccepteerd elders en dat om deze reden het niet meer nodig bleek een betaling van deze omvang. De voorziening bleek ad € 48.000 te hoog en is in 2017 vrijgevallen. Ultimo 2017 is er één medewerker die voor een aantal maanden in 2018 is vrijgesteld voor het verrichten van arbeid. Hiervoor is de voorziening gevormd ultimo 2017.					
Kortlopende schulden	☐	☐	Goed en hieronder opgenomen ter nadere toelichting	€ 766.000	€ 762.000
Toelichting	De kortlopende schulden nemen toe met € 8.000 naar € 766.000 en ligt hiermee dus in lijn met voorgaand jaar. Wij merken het volgende op: - De overige schulden zijn gestegen met € 78.000 naar € 140.000. Voornaamste reden is dat OSG de verantwoordelijkheid voor de ouderbijdragen (werkweken) heeft overgenomen van de stichting die hiervoor daar verantwoordelijk voor was; - De overlopende passiva zijn gedaald met € 20.000. De afname wordt verklaard door een lagere overlopende post van Studieverlof OCW. Er zijn minder studieverlof uren aangevraagd dus is de overlopende post ook lager.				

5 Fiscale aangelegenheden

5.1 BTW

De naleving van BTW regelgeving heeft onze bijzondere aandacht bij onderwijsinstellingen in het algemeen, want het is onze ervaring dat de naleving hiervan als complex wordt ervaren. Ook bij OSG constateren wij jaarlijks dat de BTW regelgeving op onderdelen niet correct wordt nageleefd. We noemen bijvoorbeeld:

- Geen BTW in rekening brengen op detacheringen, waarover wel BTW in rekening moet worden gebracht;
- Verkoop van activa, waarover BTW in rekening dient te worden gebracht.

De bedragen waarover BTW dient te worden gebracht zijn beperkt. Wij schatten in dat er over 2017 minder dan € 10.000 BTW afgedragen had moeten worden. Echter, niet voldoen aan deze regelgeving kan leiden tot naheffingen en boetes die kunnen oplopen tot 100% van de verschuldigde belastingen.

Wij hebben daarom net als voorgaande jaren het bestuur geadviseerd te waarborgen dat er wordt voldaan aan de BTW regelgeving.

6 Overige

6.1 Fraude

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat de controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Tijdens de uitvoering van de controlewerkzaamheden zijn bij ons geen aanwijzingen van fraude gebleken.

6.2 Private activiteiten

De inspectie heeft onderzocht of instellingen inzicht hebben in hun private activiteiten. In juli 2017 heeft zij hier een specifieke webpagina over gemaakt. De inspectie overweegt om op termijn private activiteiten expliciet te gaan betrekken in het accountantsprotocol. Private activiteiten zijn bijvoorbeeld de verkoop van activa, verhuur van ruimtes, detacheren van medewerkers etc.

Net als voorgaande jaren adviseren wij om private activiteiten expliciet onderwerp te maken van een jaarlijkse bestuursvergadering, waarin het bestuur rapporteert aan de toezichthouders. Ook kan hier over worden gerapporteerd in het bestuursverslag.

Bijlage

Kengetallen bij het toezicht op de financiële continuïteit

Sinds 2008 berust het financiële toezicht op het onderwijs bij de Inspectie van het Onderwijs. Eén van de onderdelen van dat financiële toezicht is het toezicht op de financiële continuïteit: de vraag of een schoolbestuur/instelling financieel gezond is aan haar financiële verplichtingen kan voldoen.

Dit toezicht, dat deel uitmaakt van het geïntegreerd toezicht, vindt risicogericht plaats. Op grond van een analyse van de financiële gegevens uit de jaarrekening, de continuïteitsparagraaf uit het jaarverslag of eventueel signalen, bepaalt de inspectie of de positie van de instelling nader moet worden onderzocht. Bij de analyse gebruikt de inspectie ter detectie van de risico's een set kengetallen.

Deze kengetallen zijn nadrukkelijk geen normen waaraan schoolbesturen moeten voldoen. Het onderschrijden van een norm leidt niet automatisch tot aangepast financieel toezicht en het behalen van de norm leidt omgekeerd niet automatisch tot het opheffen van aangepast financieel toezicht als daar sprake van is. De bepaling van aangepast financieel toezicht vindt plaats in de vorm van een uitvoeriger onderzoek waarbij veel meer aspecten in ogenschouw worden genomen.

De set kengetallen waar de inspectie gebruik van maakt, geldt voor alle schoolbesturen. Niettemin zijn er, afhankelijk van de context waarin zij opereren, verschillen in het belang van de kengetallen en de te gebruiken grenswaarden voor de signalering.

In het onderstaande overzicht wordt dat duidelijk gemaakt.

Omschrijving	Signaleringswaarden
Solvabiliteit 2	< 0,3
Liquiditeit	< 0,75
Huisvestingsratio	> 0,10
Weerstandsvermogen	< 0,05
Rentabiliteit	driejarig < 0, tweejarig < -0,05, éénjarig < -0,10

Deze lijst met kengetallen geldt voor de analyses van jaarverslagen van schoolbesturen vanaf jaarverslag 2015 en vervangt eerdere lijsten, alsmede de signaleringswaarden vermeld in de beleidsregel financieel toezicht PO en VO. Voor samenwerkingsverbanden zijn kengetallen in ontwikkeling.

De huisvestingsratio wordt als volgt berekend: (huisvestingslasten + afschrijvingen gebouwen en terreinen)/totale lasten.

Aansprakelijkheid toezichthouders

Voor bedrijven kent de Nederlandse wetgeving heldere regels voor de taak en aansprakelijkheid van bestuurders en toezichthouders. In juni 2016 heeft de Minister de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen aangeboden aan de tweede kamer, waarin wordt voorgesteld dat deze regels ook gaan gelden voor bestuurders en toezichthouders van verenigingen en stichtingen. Bestuurders en toezichthouders die hun werk niet naar behoren doen, kunnen nu nog niet bij alle onderwijsinstellingen aansprakelijk worden gesteld voor de schade die daarvan het gevolg is. Sommige toezichthouders stellen zich bijvoorbeeld onvoldoende op als tegenwicht voor het bestuur. Zij leunen achterover in plaats van de vinger aan de pols te houden.

Daarom gaan de regels over de taakvervulling en aansprakelijkheid veranderen. Zo geldt straks voor alle rechtspersonen dat bestuurders en toezichthouders zich bij de vervulling van hun taak moeten richten naar het belang van de rechtspersoon en de daarmee verbonden organisatie. Bestuurders en toezichthouders kunnen dan ook aansprakelijk worden gehouden bij onbehoorlijke taakvervulling.

Verder komen er ruimere ontslaggronden voor stichtingsbestuurders en toezichthouders. Op verzoek van belanghebbenden of het Openbaar Ministerie kunnen zij worden ontslagen als zij het belang van de stichting schaden. Het is nog niet bekend wanneer de wet wordt ingevoerd.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Enkele sectoren – waaronder het onderwijs – hebben vanaf 2016 ('Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren') een eigen maximum voor het inkomen van bestuurders en toezichthouders. Tot en met 2015 gold nog een algemene norm (€ 181.000). Met ingang van 2016 geldt een klasse indeling. De klasse indeling is afhankelijk van de omvang van de baten van de instelling, het soort onderwijs dat wordt aangeboden en het aantal leerlingen. Voor de inhuur van ingehuurde topfunctionarissen gelden maximum beloningen en uurtarieven.

In 2017 is de wet op onderdelen aangepast:

- Met ingang van 1 januari 2018 zijn WNT-instellingen verplicht de WNT-verantwoording openbaar toegankelijk op internet te publiceren uiterlijk op 1 juli van het nieuwe kalenderjaar voor een periode van tenminste zeven jaar, als onderdeel van de jaarrekening of desgewenst als apart document. De gegevens moeten vrij toegankelijk en eenvoudig te vinden zijn;
- het verbod op het verstrekken van winstdelingen, bonussen of andere vormen van variabele beloning aan topfunctionarissen vervalt. Variabele beloning is vanaf kalenderjaar 2017 toegestaan zolang de totale bezoldiging onder het toepasselijke bezoldigingsmaximum blijft;
- Bezoldigingen lager dan € 1.500 hoeven niet meer te worden vermeld;
- Er is een verantwoordingsvrijstelling voor (zeer) kleine semipublieke instellingen geïntroduceerd. Indien een instelling niet op winst is gericht en drie jaar of langer een overheidssubsidie ontvang van minder dan € 500.000 per jaar is de WNT niet van toepassing.

Voor 2018 springen de volgende aanpassingen het meest in het oog:

- Het algemene WNT-maximum 2018 wordt met 3,1% verhoogd ten opzichte van het algemene WNT-maximum 2017;
- Het vavo (voortgezet algemeen volwassenenonderwijs) is bij het criterium 'aantal gewogen onderwijssoorten of sectoren' toegevoegd;
- Bezoldigingen lager dan € 1.700 hoeven niet meer te worden vermeld.

Onder de WNT regelgeving die in 2016 is ingegaan is het begrip topfunctionarissen van belang en kunnen er nog steeds mensen (die niet voldoen aan de kwalificatie topfunctionaris) beloond worden boven de normbedragen. Er was een nieuwe wijziging aangekondigd in de WNT regeling (WNT-3), waarin de WNT maxima zouden gelden voor alle medewerkers. Het nieuwe kabinet heeft in oktober 2017 echter medegedeeld dat deze wijziging niet zal worden doorgevoerd.

Wat als beloning dient te worden gezien, kan vrij complex zijn. Paar voorbeelden:

- Beloningen aan de leden van de raad van toezicht moeten exclusief BTW worden opgegeven.
- De kosten van een aansprakelijkheids- en rechtsbijstandsverzekering voor bestuurders en leden van de raad van toezicht worden niet als inkomensbestanddeel voor de WNT aangemerkt voor zover zij in de werkkostenregeling zijn toegewezen aan de vrije ruimte.

Aangezien accountants een beperkte tolerantie dienen te hanteren bij beloningen (die de bezoldigingsgrens in 2017 van € 1.500 overschrijden), is tijdig overleg met de accountant op dit punt van belang.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Op 25 mei 2018 vervangt de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP). Dit betekent dat in de hele Europese Unie dan dezelfde privacywetgeving van kracht is. De AVG legt meer nadruk op de verantwoordelijkheid van organisaties om aan te tonen dat zij zich aan de wet houden. Bovendien zijn er nieuwe (strengere) wetten met betrekking tot verwerking van persoonsgegevens en wordt overtreding ervan gesanctioneerd met hoge boetes.

Instellingen zijn vanaf 25 mei 2018 zelf verantwoordelijk voor het registreren van alle al dan niet geautomatiseerde verwerkingsactiviteiten. De toezichthoudende autoriteit kan dit document opvragen ter controle. Wanneer persoonsgegevens verwerkt worden met behulp van een dienst aanbieder, is het verplicht een verwerkersovereenkomst af te sluiten.

Het verwerken van persoonsgegevens mag alleen als hier een rechtmatige grondslag voor is. Bij veel verwerkingen is de grondslag toestemming. De verwerker moet dan kunnen aantonen dat toestemming vrij en ondubbelzinnig voor het specifieke doel gegeven is. In het geval dat de betrokkene een kind jonger dan zestien jaar betreft, is toestemming van de ouders/verzorgers verplicht.

Onderwijsinstellingen zijn verplicht een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aan te stellen. De FG is verantwoordelijk voor de samenwerking met de toezichthoudende autoriteit, het informeren en adviseren over de verplichtingen uit hoofde van de AVG en het toezien op naleving van het privacybeleid. Wanneer een datalek ontdekt wordt moet deze binnen 72 uur gemeld worden.

SBR en de jaarrekening

In 2016 hebben alle scholen de volledige jaarrekening via het SBR-portaal aangeleverd. In 2017 zijn drie pilots uitgevoerd: het aanleveren van de gegevens met een digitale accountantsverklaring, aanlevering via commerciële software en aanlevering van het onderdeel bestuursverslag. Deze pilots zijn nog niet afgerond. De jaarrekening over 2017 dient op dezelfde wijze te worden aangeleverd als de jaarrekening over 2016.

Publicatie van de jaarrekening

In diverse branchecodes voor goed bestuur is opgenomen dat alle instellingen zullen overgaan tot openbaarmaking van het jaarverslag via de website. De PO-raad en de VO-raad hebben dit ook aan de leden geadviseerd. Indien onvoldoende gevolg wordt gegeven aan de oproep tot openbaarmaking ziet het ernaar uit dat de openbaarmaking van het jaarverslag via de website wettelijk zal worden geregeld.

Treasurystatuut

In 2017 zijn er geen nieuwe wijzigingen in de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016.

Een treasurystatuut is nog steeds verplicht en moet de volgende zaken vermelden:

- de hoofdlijnen van de op het beleggen en lenen betrekking hebbende administratieve organisatie en het interne toezicht, waaronder in ieder geval de verdeling van taken en bevoegdheden,
- de voor de instelling toegestane beleggings- en leningsvormen,
- de bijbehorende informatievoorziening minimaal bestaande uit een kasstroomprognose over 5 jaar en de verantwoordingsinformatie, en
- de wijze waarop onderscheid wordt gemaakt tussen publieke middelen en overige middelen enerzijds en niet-publieke middelen anderzijds.
- De ratingeisen zijn naar beneden bijgesteld. Instellingen kunnen alleen producten afnemen van financiële instellingen uit een lidstaat van de EU die minimaal een rating A hebben.

De instelling doet ieder jaar in de jaarverslaglegging ten aanzien van de publieke middelen verslag van haar beleid ten aanzien van de beleggingen en leningen, de uitvoering van het beleid in de praktijk, de uitstaande beleggingen en leningen, de aangetrokken leningen en de afgesloten derivatenovereenkomsten. Hierbij wordt:

- een vergelijking gemaakt met de gegevens van het voorgaande jaar;
- van elke belegging jaarlijks gemeld op welk moment de belegging vrijvalt;
- verantwoording afgelegd over het gebruik van derivaten, conform de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- een rapportage over het treasurystatuut opgenomen, waarin ten minste verslag gedaan wordt over:
 - a. het beleid en de uitvoering ten aanzien van beleggen, lenen en derivaten;
 - b. de soorten en omvang van de beleggingen, leningen en derivaten
 - c. de looptijden van de beleggingen, leningen en derivaten.

De accountant toetst jaarlijks of de instelling conform de Regeling beleggen en belenen heeft gehandeld bij het aantrekken van nieuwe financiële producten en dat er geen toezichtbeperkende bepalingen zijn opgenomen in de contracten.

De onderwijsinspectie beoordeelt minimaal eenmaal per jaar, mede op basis van in ieder geval de informatie van de accountant, of een instelling zich in voldoende mate houdt aan de regelgeving inzake derivatentransacties en neemt gepaste actie bij tekortkomingen of risico's.

Europese aanbesteding

De gewijzigde Aanbestedingswet 2012 is vastgesteld en in juni 2016 gepubliceerd. Ook de wijziging van het Aanbestedingsbesluit, de vernieuwde Gids Proportionaliteit, het vernieuwde Aanbestedingsreglement Werken 2016 en de nieuwe Regeling tot wijziging van de regeling modellen eigen verklaring zijn vastgesteld en gepubliceerd. Dit pakket geldt vanaf 1 juli 2016 voor alle aanbestedingen door (semi-) publieke instellingen in Nederland. Met deze wet geeft Nederland invulling aan de Europese richtlijnen voor aanbesteden. Voor meer achtergronden over de wijzigingen van de regelgeving verwijzen wij graag naar onze website.

In het aanbestedingsrecht wordt onderscheid gemaakt tussen werken, leveringen en diensten. Voor wat betreft diensten wordt er weer onderscheid gemaakt tussen 2a en 2b diensten. Op basis van een codering (CPV) dient er bepaald te worden in hoeverre de in te kopen dienst een 2a of 2b dienst is.

- De 2a diensten vallen onder het volledige regime van de aanbestedingswet. Indien de drempel (2016/2017: € 209.000 excl. BTW) voor Europese aanbestedingsregelgeving voor 2a diensten wordt overschreden, dient deze dienst Europees aanbesteed te worden. Voor 2018/2019 zijn de drempels aangepast. De drempel voor diensten en leveringen is verhoogd naar € 221.000 excl. BTW.

Voor 2b diensten geldt een beperkt aanbestedingsregime. Net als in 2016 geldt in 2017 dat er een nieuwe categorie is voor "sociale en andere specifieke diensten". Voor deze categorie geldt een grens van € 750.000 (excl. BTW) en een vereenvoudigde procedure. Onder deze nieuwe categorie vallen administratieve diensten voor het onderwijs (CPV-code 75121000-0) waaronder dienstverlening door administratiekantoren. In de Europese Richtlijn van 26 februari 2014, 2014/24/EU, artikel 74, staat vermeld dat de in Bijlage XIV gemelde diensten vallen onder "Sociale en andere specifieke diensten". In deze bijlage staat genoemd dat "administratieve diensten voor het onderwijs" valt onder deze categorie. Dit betekent dat tot een waarde van € 750.000 (ex BTW) de aanbesteding van administratieve diensten onder het verlichte regime valt en een onderwijsinstelling derhalve gerechtigd is een meervoudig onderhandse aanbesteding uit te voeren.

De wijze waarop wij als accountant de naleving van Europese aanbestedingsregelgeving dienen te toetsen staat ter discussie, maar is onveranderd ten opzichte van 2016. Onze beroepsgroep is in gesprek met OCW in hoeverre de accountant een systeemgericht onderzoek zou kunnen uitvoeren, met als uitgangspunt het inkoopbeleid van de instelling. Dit heeft dus vooralsnog niet geleid tot een ander onderzoek. Voor de jaarrekening 2017 hebben wij dus een kwantitatief onderzoek gedaan, waarbij wij voor leveranciers boven € 50.000 (ex BTW) hebben onderzocht in hoeverre de diensten Europees aanbesteed zouden moeten worden.

In 2013 is de nationale aanbestedingswet van kracht geworden. Wij hebben vooralsnog geen verplichting om te toetsen in hoeverre een instelling zich houdt aan de nationale aanbestedingsregelgeving.

Onderzoek naar de bekostigingsgegevens VO

Het onderwijs accountantsprotocol is in 2017 ten opzichte van 2016 niet materieel aangepast ten aanzien van het onderzoek van de bekostigingscontrole.

Net als in 2016 is het mogelijk om gebruik te maken van de controles die een onderwijsinstelling zelf doet op de gegevens in de leerlingenadministratie. Als deze controle wordt uitgevoerd, kan een accountant hiervan gebruik maken en kan zijn onderzoek beperkt blijven.

Indien een accountant ervan uitgaat dat de instelling deze controle niet uitvoert, dient de accountant een uitgebreide deelwaarneming te doen op de onderliggende documentatie. Er zijn steeds meer accountants die stellen dat er geen gebruik gemaakt kan worden van de controles die de instelling zelf doet. Wij zijn echter van mening dat wij gebruik kunnen maken van de interne controles die uw organisatie uitvoert.

Ook geeft het protocol de mogelijkheid om onderscheid te maken tussen zogenaamde deelpopulaties. Hiervan hebben wij geen gebruik gemaakt.

CAO salarisverhogingen VO

Er heeft een aantal salarisverhogingen plaatsgevonden conform de CAO. Omdat deze verhogingen nogal complex zijn terug te rekenen in één percentage, hebben wij deze toegelicht.

Vanaf 1 januari 2015 is het salaris verhoogd met 0,8%. In 2015 is 1,25% verhoging uitgekeerd over 4 maanden en € 500 eenmalig. Over heel 2015 bezien is dit een verhoging van 2,12% t.o.v. 2014. Over 2016 is het salaris verhoogd met 3%. De verhoging van 2016 t.o.v. 2014 bedraagt 5,05%. Er heeft dus in 2016 t.o.v. 2015 een salarisverhoging plaatsgevonden van 2,9%. In 2017 is het salaris niet verhoogd maar is alleen in april 2017 een eenmalige uitkering gedaan van € 500. Dit betekent dat het salaris van circa 2017 0,85% hoger is dan over 2016.

2015:

0,8% over 12 maanden = 0,8%

€ 500 eenmalig: 0,9%

1,25% over 4/12 maanden = 0,42%.

Totaal 2,12%

2014 is dan dus het basisjaar: 100%

2015 is: 102,12% (effect 1,25% verhoging t.o.v. 2014 voor 4 maanden + €500 + 0,8% over 12 maanden)

2016 is dan t.o.v. 2014: 105,05% (0,8%+1,25% + 3,0%)

(105,05% -/- 102,12%) / 102,12% * 100% = 2,9% verhoging t.o.v. 2015.

2017 is circa 0,85% hoger dan 2016

Continuïteitsparagraaf

Op 11 maart 2017 is de RJO aangepast en schrijft nu voor dat in de continuïteitsparagraaf bij de jaarrekening over 2017 een meerjarenbegroting over minimaal vijf jaren dient te worden opgenomen, indien er majeure investeringen zijn.

Er is sprake van een majeure investering als het totaal van de investering gedeeld door de totale jaarlijkse baten in de staat van baten en lasten gelijk is of groter dan 15%. In de sectoren primair onderwijs en voortgezet onderwijs wordt ingeval sprake is van volledige doordecentralisatie van de huisvesting, steeds een meerjarenperspectief opgenomen voor de periode van vijf jaren volgend op het verslagjaar.

De toelichting op deze investeringen bevat in ieder geval een beschrijving van de relatie met de strategische doelstellingen, de omvang, het tijdpad, de wijze van financiering, inclusief een duidelijke onderbouwing met analyse van de prognose van de ontwikkeling van leerling-, deelnemers-, of studentenaantallen en het gebruik van sturingsinstrumenten. De rapportage betreft onder meer het risicomanagement en het interne toezicht.

Ons onderzoek naar de continuïteitsparagraaf is vooralsnog beperkt tot het vaststellen dat deze paragraaf is ontleend aan de planning & control cyclus en dat de raad van toezicht de meerjarenbegroting heeft goedgekeurd. Er zijn pilots gestart waarin wordt onderzocht om deze werkzaamheden in de toekomst uit te breiden.

BTW

BTW kan in meerdere situaties relevant zijn bij een onderwijsinstelling. We noemen bijvoorbeeld:

- Beloning raad van toezicht (zie verder in deze bijlage);
- Detachering van medewerkers
- Nieuw/verbouw;
- Verhuur van kluisjes;
- Teruglevering van schoolboeken (om vervolgens te huren van de leverancier);
- Gebruik van zonnepanelen (zie hieronder).

Hieronder hebben wij meer informatie opgenomen over de fiscale behandeling van zonnepanelen.

Zonnepanelen

We zien dat steeds meer onderwijsinstellingen op de daken van verscheidene schoolgebouwen zonnepanelen laten plaatsen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen zogenaamde klein-als grootverbruikaansluitingen.

Voor grootverbruik aansluitingen geldt dat over het eigen gebruik van de opgewekte energie geen btw is verschuldigd. Over de hoeveelheid energie die als (eventueel) surplus zou worden geleverd aan een energiemaatschappij is wel BTW verschuldigd. De verhouding ten opzichte van de energie voor eigen gebruik en de energie die wordt verkocht vormt de basis voor een recht op vooraf trek van de btw op de aanschaf en de installatie van de zonnepanelen.

Voor wat betreft de kleinverbruikaansluitingen de systematiek ten aanzien van de opgewekte energie anders en zijn ook de BTW consequenties anders. Voor wat betreft de kleinverbruikaansluitingen is de systematiek als volgt.

De energie die wordt opgewekt met de desbetreffende zonnepanelen wordt (deels) gesaldeerd met de energienota van de energiemaatschappij. Dit houdt concreet in dat de prijs van de te betalen nota evenredig wordt verminderd met de hoeveelheid (terug)geleverde energie. Uitgangspunt daarbij is dat de prijs voor deze teruggeleverde energie gelijk is aan de prijs die de energiemaatschappij zelf in rekening zou hebben gebracht wanneer er geen sprake zou zijn geweest van deze teruglevering. Tezamen met de over de (terug)geleverde energie vormt deze prijs de grondslag van de verschuldigde btw.

Het mag echter duidelijk zijn dat het een behoorlijke hoeveelheid rekenwerk voor een onderwijsinstelling zal zijn om voor alle installaties afzonderlijk een berekening te gaan maken en daarbij op verschillende wijzen btw-technisch om te moeten gaan met de klein- als grootverbruikaansluitingen.

Hoewel de belastingdienst zich in beginsel op het standpunt stelt dat er geen vereenvoudigde afspraken zijn te maken, adviseren wij toch om de belastingdienst hiertoe te verzoeken. Wij constateren dat inspecteurs hier verschillend mee omgaan.

Ouderbijdrage VO

De Inspectie van het Onderwijs heeft eind 2017 opnieuw aandacht gevraagd voor de ouderbijdrage in het voortgezet onderwijs. Zij verwijst daarbij naar de eerder (in 2012) uitgebrachte notities en informatiebladen.

In het voortgezet onderwijs is de ouderbijdrage een vrijwillige bijdrage. In de schoolgids moet dit expliciet vermeld staan. Ook moet de schoolgids informatie bevatten over de hoogte van de bijdragen die van de ouders gevraagd worden.

Om te kunnen beoordelen of een school zich houdt aan de regels rondom de ouderbijdrage, gebruikt de inspectie de vier belangrijkste bepalingen uit de Wet op het voortgezet onderwijs, zoals verwoord in de notitie 'Aangepast toezicht en handhaving ouderbijdragen in het VO - juli 2012'.

Hierbij hanteert de inspectie de volgende toetsingsvragen:

1. Kunnen leerlingen zich bij de school inschrijven en aan het reguliere onderwijs en de examens deelnemen, zonder dat ouders verplicht zijn een bijdrage te betalen of verplicht zijn lid te worden van een oudervereniging?
2. Geeft de schoolgids aan dat elke gevraagde bijdrage vrijwillig is?
3. Heeft de school aangetoond dat de oudergeleding van de MR vooraf heeft ingestemd met de hoogte en de bestemmingen van de aan de ouders gevraagde bijdragen?
4. Worden de voorgeschreven lesmaterialen beschikbaar gesteld zonder dat daarvoor een bijdrage (bijv. verzendkosten of administratiekosten, borgsom, etc.) moet worden betaald?
5. Als de school atlanten, woordenboeken, laptops, gymkleding, gereedschap, werkkleding, rekenmachines, verbruiksmaterialen, proefwerkpapier, etc. beschikbaar stelt aan de leerlingen, maar daarvoor wel een bijdrage vraagt, is deze bijdrage dan vrijwillig en kunnen de ouders bij de aanschaf van materialen kiezen bij welke leverancier zij deze aanvullende materialen kunnen aanschaffen?

Wij besteden hier geen aandacht aan bij onze controle.

Beloning raad van toezicht

In 2017 zijn er ten opzichte van 2016 geen veranderingen meer in de regelgeving betreffende de beloning van de raad van toezicht.

Indien een toezichthouder een beloning ontvangt van de onderwijsinstelling, zijn de volgende situaties te onderscheiden. Hierbij maakt het niet uit of er sprake is van een one tier (bv met een algemeen en dagelijks bestuur) of two tier bestuurmodel (bv met een raad van toezicht en een bestuur):

1. De toezichthouder ontvangt een vergoeding die valt binnen de normen van de vrijwilligersvergoeding en er wordt overigens ook voldaan aan de voorwaarden voor de vrijwilligersregeling (o.a. € 1.500 per jaar). Er is in dit geval geen IB-47 kaart nodig.
2. De toezichthouder krijgt een vergoeding die hoger is dan de bedragen van de vrijwilligersvergoeding (o.a. € 1.500 per jaar). De vrijwilligersregeling is niet van toepassing. Over de inkomsten uit het toezichthouderschap moet inkomstenbelasting worden betaald door de toezichthouder. IB-47 kaart moet worden ingevuld door de instantie die de toezichthouder de vergoeding toekent.
3. De toezichthouder ontvangt een vergoeding die valt binnen de normen van de vrijwilligersvergoeding, maar de organisatie die de uitkering doet voldoet niet aan de eisen om gebruik te kunnen maken van de vrijwilligersregeling (bijvoorbeeld omdat ze VPB-plichtig is/ blijkt te zijn). Dit zal bij onderwijsinstellingen vrijwel nooit aan de orde zijn (maar merken we voor de volledigheid op). De vrijwilligersregeling is niet van toepassing. Over de inkomsten uit het toezichthouderschap moet inkomstenbelasting worden betaald door de toezichthouder. IB-47 kaart moet worden ingevuld door de instantie die de toezichthouder de vergoeding toekent.

Let op: in elk van de hiervoor genoemde situaties moet er wel BTW over de vergoeding gerekend worden (!).

Elk van de toezichthouders zal zich in privé aan moeten melden als ondernemer voor de BTW bij de Belastingdienst en aangiften BTW moeten indienen. Hierop bestaat geen uitzondering. Wanneer de toezichthouder over een jaar minder dan € 1.883 aan btw is verschuldigd (let op- hier komen ook eventuele andere activiteiten bij die de persoon in kwestie in privé verricht en die binnen het bereik vallen van de BTW - zoals activiteiten uit een eenmanszaak), dan komt hij/ zij in aanmerking voor belastingvermindering. In de laatste (kwartaal)aangifte van het jaar dient daartoe rubriek 5d te worden ingevuld.

Wanneer er op basis minder dan € 1.345 is verschuldigd dan kan alle BTW worden teruggevraagd via rubriek 5d van de laatste aangifte over het jaar.

Wanneer er structureel sprake is dat er op jaarbasis minder dan € 1.345 aan BTW is verschuldigd dan kan er een schriftelijk verzoek worden ingediend bij de Belastingdienst tot ontheffing van administratieve lasten. Indien dat verzoek wordt gehonoreerd dan hoeven er geen BTW aangiften meer te worden gedaan door de toezichthouder en mag er ook niet meer worden gefactureerd met BTW.

Controleaanpak

De controle is verricht in overeenstemming met onze beroeps en gedragsregels. De controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's, met als doel:

- het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening;
- beoordelen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening;
- het geven van feedback aan het bestuur over onze bevindingen op het gebied van de interne beheersingsmaatregelen.

De controle is onderverdeeld in een interim-controle en een eindejaarscontrole.

Bij de interim-controle hebben wij de relevante administratieve organisatie en interne beheersing getoetst. De eindejaarscontrole heeft bestaan uit het uitvoeren van diverse werkzaamheden op de administratie en de jaarrekening. In dit verslag rapporteren wij over de bevindingen voortkomend uit deze werkzaamheden. Bij het verrichten van de controle hebben wij op basis van onze kennis van de vereniging een risicoanalyse uitgevoerd die richting heeft gegeven aan de uitvoering van de controle. Wij hebben werkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen:

- een juiste en volledige verantwoording van de opbrengsten;
- een juiste en volledige verantwoording van de personeelskosten;
- een correcte verantwoording van de vorderingen op de balans, zodat er bijvoorbeeld geen vorderingen zijn opgenomen die niet worden ontvangen;
- een juiste en volledige verantwoording van de personele voorzieningen;
- een juiste en volledige verantwoording van de voorziening onderhoud;
- een juiste en volledige verantwoording van de overige kosten en verplichtingen/schulden.

Materialiteit

Niet iedere fout die wij vinden leidt tot een afwijking die gecorrigeerd dient te worden in de jaarrekening. Alleen materiële fouten dienen te worden gecorrigeerd. Een afwijking wordt als materieel beschouwd indien kennis daarvan de (economische) beslissingen en/of acties die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen, zou kunnen beïnvloeden. Materialiteit op zich is een onderdeel van de professionele oordeelsvorming. De werkzaamheden zijn er op gericht een redelijke mate van zekerheid te verschaffen dat afwijkingen die het vastgestelde materialiteitsniveau te boven gaan of die kwalitatief materieel zijn, tijdens de accountantscontrole te signaleren.

De materialiteit wordt strikt voorgeschreven door het Ministerie. Materialiteit geldt voor twee zaken:

- a. Controleverklaring
- b. Rapport van bevindingen

a. Controleverklaring

Ten aanzien van de rechtmatigheid schrijft het Ministerie een aanpassing van de verklaring voor bij een afwijking groter dan 3% van de publieke middelen.

Ten aanzien van de getrouwheid zijn volgens het Ministerie de volgende percentages aanvaardbaar:

- 5% van het balans totaal
- 2% van de totale baten

Voor de controle dienen we een buffer (in accountantstermen de uitvoeringsmaterialiteit) te hanteren van 50% van de materialiteit. Zolang fouten kleiner zijn dan deze materialiteit hoeft er geen correctie plaats te vinden in de jaarrekening, maar dienen wij deze fouten in dit verslag te vermelden als ongecorrigeerde verschillen. Ook gecorrigeerde verschillen dienen wij te melden. Over fouten kleiner dan 5% van materialiteit hoeven wij niet te rapporteren.